

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Anna-Britta Järliden

Granskningsutlåtande

Detaljplan för Enebybergs skola, Orren 30 och 31 samt del av Enebyberg 1:80

Danderyds kommun

Kommunstyrelsen har i tre separata beslut, 2011-09-05 § 138, 2012-04-19 § 60 och 2013-06-17 § 85, uppdragit åt byggnadsnämnden att utarbeta förslag till detaljplan för en ny idrottshall och skollokaler inom Orren 30 och 31. Kommunfullmäktige har därefter förnyat respektive ändrat planuppdraget genom beslut 2020-03-30 § 67 respektive 2021-10-04 § 112.

Ett planförslag har utarbetats och varit ute på samråd som pågick från den 17 november 2015 t.o.m. 22 januari 2016 och därefter granskning från den 15 november t.o.m. 15 december 2023.

Eftersom planarbetet låg vilande en längre tid mellan samråd och granskning, hölls innan granskning ett öppet hus där alla närmast angränsande grannar bjöds in att delta. Information om det öppna huset gick även ut till lärare och föräldrar till elever på skolan via Vklass. Det öppna huset hölls i skolans matsal den 13 februari 2023. Där informerades om såväl den tidigare planprocessen som det fortsatta arbetet. Representanter från berörda avdelningar på kommunen fanns närvarande för att kunna svara på frågor.

Information om granskning har sänts till berörda sakägare enligt fastighetsförteckning samt remissinstanser enligt sändlista. Handlingarna har under samråd och granskning visats på Kontaktcenter Danderyd, på biblioteket i Enebyberg samt på kommunens hemsida, www.danderyd.se/detaljplan.

Inkomna granskningsyttranden sammanfattas och besvaras i detta granskningsutlåtande. Alla yttrandena i sin helhet finns att ta del av på miljö- och stadsbyggnadskontoret.

Planförslaget baseras på ett planprogram som har varit ute på samråd. För att läsa mer om programsamrådet hänvisas till samrådsredogörelsen för plansamrådet som genomfördes under 2014.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Anna-Britta Järliden

Innehållsförteckning

Inkomna yttranden under samrådsskedet.....	4
Inkomna yttranden under granskningsskedet	4
Samlade svar på återkommande synpunkter	4
Tillkommande byggnation – storlek, utformning och placering	4
Idrottsbyggnaden:	4
Skolbyggnaden:	5
Trafiksituationen	5
Parkeringen	6
Skydd av träd.....	6
Fotbollsplaner	6
Inkomna yttranden utan synpunkter på planförslaget.....	7
Inkomna synpunkter och miljö- och stadsbyggnadskontorets kommentar	7
Remissinstanser	7
Länsstyrelsen i Stockholms län (G30)	7
Storstockholms brandförsvaret (G16).....	8
Danderyds villaägareförening, DVÄF (G12)	8
E.ON (G10).....	9
Norrenergi AB (G3).....	9
Polismyndigheten (G6)	9
Lantmäteriet (G11).....	9
Tekniska kontoret (Nuvarande samhällsutvecklingsförvaltningen) (G15)	10
Trygg i Danderyd, TID (G24)	10
Sakägare enligt fastighetsförteckningen	10
██████████ (G8).....	10
██████████ (G9).....	11
██████████ (G14).....	11
██████████ (G18).....	12
██████████ (G19).....	12
██████████ (G21).....	12
██████████ (G22).....	12
██████████ (G25).....	13
██████████ (G26).....	13

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Anna-Britta Järliden

██████████ (G27).....	15
██████████ (G29).....	16
Föreningar, boende och övriga.....	16
██████████ (G7).....	16
██████████ (G17).....	16
██████████ (G23).....	17
Miljö- och stadsbyggnadskontorets sammanfattande bedömning	17
Sakägare som lämnat skriftliga synpunkter under programsamrådet (P) plansamrådet (S) eller under granskningsskedet (G) och inte fått dem tillgodosedda	18
Övriga som lämnat skriftliga synpunkter under programsamrådet (P), plansamrådet (S) eller under granskningen (G).....	19

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Anna-Britta Järliden

Inkomna yttranden under samrådsskedet

Under plansamrådet som genomfördes 2015/2016 inkom 30 yttranden. De inkomna yttrandena rörde främst den föreslagna idrottshallens storlek samt trafikproblematik i området.

En mer utförlig redovisning av inkomna synpunkter och svar på dem finns att ta del av i en samrådsredogörelse.

Inkomna yttranden under granskningskedet

Samlade svar på återkommande synpunkter

Tillkommande byggnation – storlek, utformning och placering

Bestämmelser om höjd och yta för den tillkommande bebyggelsen är satta med den marginal som bedöms behövas för att säkerställa att planen går att genomföra på ett lämpligt sätt och för att den ska hålla över tid. Som underlag för detaljplan görs översiktliga förprojekteringar baserat på generella konstruktionslösningar. Inför bygglov görs detaljprojektering med specifika lösningar då planskedets mått och antaganden kan behöva revideras. Nya krav från myndigheter eller andra intressenter kan också tillkomma. Därför behöver detaljplanen innehålla viss marginal. En alltför snäv marginal kan också i vissa fall innebära att en bättre lösning inte går att genomföra, till förmån för en sämre. Inom de ytor som får bebyggas med ny skolbyggnad och idrottsbyggnad behöver byggrätten säkerställa att även eventuella komplementbyggnader, utifrån skolans behov, ska kunna uppföras.

Den totala ytan för komplementbyggnader om 150 kvadratmeter, som gäller för hela området, ligger kvar. I den ska inrymmas såväl redskapsbodas och andra skjul för skolans behov som bebyggelse för lek och tak för regnskydd. Bestämmelsen kompletteras med en bestämmelse om total yta 30 kvadratmeter per komplementbyggnad i enlighet med inkomna synpunkter. Skärmtak i form av regnskydd eller liknande får dock uppta större yta.

Utmed skolområdets södra gräns gäller huvudsakligen att all byggnation ska placeras minst sex meter från fastighetsgräns. Inom ytan för den nya idrottsbyggnaden får komplementbyggnad placeras en meter från fastighetsgräns för att säkerställa att t.ex. ett regnskydd eller en bod för avfall kan uppföras på ett ändamålsenligt sätt om behov av det skulle uppstå.

Vad gäller utformning ställs i planen krav på färg och material på den planerade bebyggelsen. Syftet med det är att ny bebyggelse ska anpassas till den befintliga bebyggelsen. I samband med bygglovsskedet kommer utformningen att granskas på en mer detaljerad nivå, med utgångspunkten att tillkommande bebyggelse ska anpassas till omgivningen.

Idrottsbyggnaden:

Storleken på den föreslagna idrottsbyggnaden är anpassad efter skolans önskemål för att uppfylla de krav som ställs för idrottsundervisningen. Större alternativ har tidigare övervägts med förkastats. Uthyrning av hallen under kvälls- och helgtid hanteras av kommunens bildningsförvaltning. Utifrån de ytkrav som ställs från föreningar som hyr

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Anna-Britta Järliden

hallen är beskedet från förvaltningen att hallen kommer att kunna hyras ut i samma omfattning som den befintliga hallen har hyrts ut.

Idrottsbyggnadens placering i illustrationen längre norrut än i tidigare illustration, är anpassad så att ett av de tre stora pilträden på skolgården ska kunna bevaras, vilket är kommunens avsikt. Illustrationen är dock inte bindande, vilket innebär att byggnaden får placeras fritt inom den avsedda ytan, så länge den placeras minst sex meter från gräns mot allmän platsmark. Detta är en flexibilitet som krävs i detaljplanen för att säkerställa att byggnaden kan uppföras på ett lämpligt sätt utifrån alla de krav som ställs i samband med bygglovsskedet. Kommunens bedömning, vid en avvägning mellan positiva och negativa effekter av planen, är att graden av påverkan på de kringliggande villafastigheterna är rimlig oavsett var inom den avsedda ytan idrottsbyggnaden placeras.

För att säkerställa att idrottsbyggnaden ska passa in i sin småskaliga omgivning sätts en bestämmelse om att dess fasad ska utföras i trä. Utöver den befintliga bestämmelsen om maximal nockhöjd, kompletteras plankartan med en bestämmelse som begränsar hur mycket av byggnadens yta (600 kvadratmeter) som får uppnå den maximala höjden. För övriga byggnadsdelar begränsas nockhöjden till 5,5 meter.

Skolbyggnaden:

Den nya skolbyggnaden föreslås byggas samman med den befintliga skolan för att skolverksamheten ska kunna fungera på ett praktiskt sätt och utifrån skolans behov. Plankartan hindrar dock inte att det lämnas ett släpp mellan byggnaderna, då det finns marginal i plankartan att flytta den föreslagna byggnaden västerut. Den slutliga placeringen avgörs i samband med bygglovsprövningen. Om den nya byggnaden kopplas ihop med den befintliga skolan säkerställs genom en planbestämmelse att det ska finnas en transparent del som säkrar kopplingen mellan skolgården väster om skolbyggnaderna och Björkbacken. Ett nytt entréparti mot Björkbacken kan bidra till att öka tillgängligheten till den delen av skolgården med en genomtänkt utformning. Såväl detta som utformning av byggnadens fasader och dess anpassning till det omkringliggande villaområdet hanteras vidare på ett detaljerat plan under bygglovsprövningen.

Trafiksituationen

Arbete med att höja trafiksäkerheten i området pågår och åtgärder för att skapa en tryggare trafikmiljö kring skolan har bearbetats både i planarbetet och separat genom kommunens projekt Säkra skolvägar. Utöver den nya gång- och cykelvägen påverkar detaljplanen inte vägstrukturen i området. Alla övriga trafiksäkerhetshöjande åtgärder kan genomföras inom befintligt vägområde och med reglering genom lokala trafikföreskrifter. Vissa av åtgärderna föreslås ske på kort sikt och de som faller väl ut kan göras permanenta i samband med att detaljplanen genomförs.

På kort sikt och oberoende av detta förslag till detaljplan föreslås bl.a. den del av Västerängsvägen som löper utmed skolområdet stängas av för genomfart på prov och Björkvägen föreslås enkelriktas västerut. Detta resulterar i tydligare flöden av

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Anna-Britta Järliden

motorfordon och minskar fordonstrafiken förbi skolan. En avstängning av Västerängsvägen innebär också att de flöden av gående och cyklister som finns på Gethagsvägen inte behöver korsa de större flöden av fordonstrafik som uppstår vid tider för lämning och hämtning, vilket ökar tryggheten för oskyddade trafikanter i skolans närmiljö. Utöver detta föreslås hastighetsdämpande åtgärder, förstärkt vägmålning och tillskapande av nya cykelparkeringar.

Med föreslagna trafikåtgärder bedöms ”trafikkaoset” minska genom att det blir tydligare trafikflöden genom området. Enkelriktning och avstängning bidrar till mindre trängsel på vägbanorna samt färre back- och vändrörelser. Trafiksituationen kan även förbättras genom medvetna satsningar på att fler elever ska gå och cykla till skolan i stället för att skjutas av sina föräldrar. Sådana satsningar kan genomföras oberoende av detta förslag till detaljplan.

Den totala trafiken i området bedöms inte öka genom planförslaget eftersom varken elevantal på skolan eller uthyrning av idrottsbyggnaden väntas förändras jämfört med dagsläget.

Parkeringen

Det ställs i planen inget krav på att hela den yta som föreslås som parkering iordningställs som parkeringsplats. Däremot säkerställer planen att ingen byggnation uppförs som hindrar att parkering kan tillkomma inom ytan. Vid planens genomförande bedöms i vilken grad ytan ska tas i anspråk för parkering samt även var in- och utfart ska förläggas. Detta föreslås anpassas utifrån vad som visat sig fungera av de säkerhetshöjande åtgärder som vidtagits innan planen genomförs.

Skydd av träd

Det framförs i flera yttranden att det är angeläget att de tre stora pilträden som finns inom skolgården blir kvar. Kommunen instämmer i detta och framtagna utredningar visar att pilarna även har ett högt ekonomiskt värde. Det är kommunens ambition att så långt det är möjligt bevara pilarna och vid genomförande av planen kommer hänsyn tas till det. Detta säkerställs genom en utökad lovplikt och planbestämmelsen att marklov krävs för fällning av stora träd. Ett ännu starkare skydd bedöms inte lämpligt, då det kan innebära svårigheter att genomföra planen genom att andra, ej förutsägbara, hinder uppstår.

Fotbollsplaner

Planillustrationen visar en möjlig utveckling av skolgårdsytan utifrån detaljplanens bestämmelser. Exakt vad som ska finnas i form av bl.a. lekutrustning och bollplaner regleras inte. I flera av de inkomna yttrandena påtalas att det är angeläget att det även fortsättningsvis finns två fotbollsplaner inom skolgårdsområdet. I planen ställs inga krav som hindrar att skolgården utformas utifrån önskan från skolans personal och elever. Planens genomförande kommer att ske i samarbete med skolan och bildningsförvaltningen och det föreslås att önskemålet att ha kvar två fotbollsplaner då betonas.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Anna-Britta Järliden

Inkomna yttranden utan synpunkter på planförslaget

- Kommunalförbundet Norrvatten (G1)
- Swedavia AB (G2)
- Svenska kraftnät (G4)
- Vattenfall (G5)
- Elsäkerhetsverket (G13)
- Luftfartsverket (G28)

Inkomna synpunkter och miljö- och stadsbyggnadskontorets kommentar

Nedan följer en sammanfattning av inkomna skrivelser. Hela skrivelser, stycken eller citat redovisas i kursiv stil. Kontorets kommentar markeras med indragen vänstermarginal.

Remissinstanser

Länsstyrelsen i Stockholms län (G30)

Kommunen måste säkerställa att det inom planområdet inte finns markföroreningar som kan sättas i rörelse som följd av den infiltration som planeras. Gröna tak, beroende på typ, kan innebära läckage av näringsämnen vilket är nedklassat i recipienten och därför kan påverka recipientens status. Om gröna tak ska användas behöver kommunen redovisa hur det riskerar att påverka möjligheten att påverka MKN-vatten för Stora Värtan.

Planområdet ligger i en stor lågpunkt och är ett riskområde för översvämning vid skyfall. Det framgår inte av planhandlingarna hur planerade ytor för skyfall ska utformas. En skyfallsberäkning och analys bör göras med terrängmodell över området för att konsekvenserna ska kunna bedömas. Bedömning av konsekvenser och eventuella åtgärder behöver beskrivas i planbeskrivningen och i det ta hänsyn till att skola är en samhällsviktig verksamhet som är känslig för långa avbrottstider. Varaktigheten av ett troligt översvämningsscenario behöver bedömas och kommunen behöver även säkerställa att de föreslagna byggnaderna inte tar skada vid översvämning. Även möjligheten till utrymning behöver belysas. Slutligen behöver kommunen visa att uppförandet av en idrottshall inte förvärrar översvämningensrisken för omgivningen.

Kommentar: Kompletterande utredningsarbete har genomförts med utgångspunkt i länsstyrelsens yttrande. Analys av jorden påvisade en redan känd förorening som i nuläget överlagras av asfalt och inte bedöms medföra några risker för människors hälsa eller miljö. Inga ytterligare undersöknings- eller efterbehandlingsåtgärder föreslås. I samband med schakt och grundläggning av föreslagna byggnation ska massor tas om hand på ett miljömässigt godtagbart sätt i enlighet med befintlig lagstiftning. Analys av grundvatten visade att samtliga halter av klorerade lösningsmedel underskrider laboratoriets rapporteringsgräns. Utifrån den samlade bilden bedöms att inga betydande hälso- eller miljörisker relaterade till föroreningar i grundvatten föreligger.

Den kompletterande analysen av översvämningensproblematiken visade att den planerade exploateringen har en försumbar betydelse för översvämningen vid skyfall. En orsak till

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Anna-Britta Järliden

det är att föreslagen ny bebyggelse ersätter befintlig tillfällig bebyggelse samt att den översvämmade ytan är så pass stor. Den maximala vattennivån inom området väntas beroende på avtappning uppgå till mellan +15,55 och +15,61 och detta innebär att vatten kan bli stående mot fasaden på såväl idrottsbyggnaden som den nya skolbyggnaden. Tömningstiden vid skyfall varierar med 13 timmar och 6 dagar och 5 timmar beroende på avtappningshastighet. Vidare visar analysen att de föreslagna ytorna för omhändertagande av skyfall endast ger en mycket liten effekt.

Utifrån resultaten ovan har plankartans bestämmelse om vattentäta byggnadsdelar justerats uppåt (i dialog med byggherren) och bestämmelsen om skyfallsytor har tagits bort. Planbeskrivningen har kompletterats avseende markföroreningar (se sida 13-14 samt 25 i planbeskrivningen) samt översvämningsproblematiken, konsekvenser och åtgärder (se sida 24-25 i planbeskrivningen). Länsstyrelsens synpunkter anses vara tillgodosedda genom de utredningar som tagits fram och de tillägg/ändringar som redovisas i planhandlingarna. Kommunens bedömning är att planen inte kan innebära någon risk för människors säkerhet och hälsa.

Storstockholms brandförsvaret (G16)

SSBF har inte identifierat några riskkällor som bedöms kunna medföra förhöjda risknivåer i närheten av planområdet och har inga anmärkningar på planerad bebyggelse ur ett räddningsperspektiv. Framkomlighet, tillgänglighet och tillgång till brandvatten måste beaktas i det fortsatta planarbetet och projekteringen. Skolgården behöver planeras så att brandförsvarets höjdfordon har åtkomlighet mot byggnads fasad.

Kommentar: De brandsäkerhetsrelaterade frågorna finns med i samband med att planen genomförs.

Danderyds villaägareförening, DVÄF (G12)

DVÄF påtalar att planprocessen bygger på normalt planförfarande enligt PBL 1987 samt att beslut som har tagits med koppling till planen togs under andra förutsättningar än dagens och att mycket har hänt sedan dess. Sakägare har flyttat och nya har tillkommit. De samrådsyttranden som avgavs 2015 är inte relevanta för dagens förslag. Ett förnyat samråd enligt PBL 1987 borde ha hållits innan granskning. Vidare anser DVÄF att det är överoptimistiskt att tro att trafiken inte skulle öka med en ny idrottshall. Trafiklösningar i enlighet med de kringboendes och föräldraföreningens önskemål välkomnas därför. Det är viktigt att tillkommande bebyggelse anpassas enligt omgivningens krav. Föreslagen bebyggelse är inte arkitektoniskt tilltalande och bland annat en begränsning i nöjd vore motiverat. DVÄF förutsätter att de utredningar som tagits fram är kompetent utförda och att tillräcklig hänsyn till förändrade klimatförutsättningar har tagits.

Kommentar: Planen handläggs med normalt förfarande enligt PBL 2010:900. Syftet som vid planuppdraget var att möjliggöra utbyggnad av befintliga skollokaler samt en ny idrottsbyggnad har inte ändrats. Även de frågor som i hög utsträckning har engagerat grannar och allmänhet, främst trafik och idrottsbyggnadens storlek, är desamma som tidigare. Sedan samrådsskedet har den föreslagna idrottsbyggnaden minskats i storlek.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Anna-Britta Järliden

Eftersom lång tid gått sedan samråd bjöds under våren 2023 alla grannar in till öppet hus på kvällstid i skolans lokaler. Syftet med det öppna huset var att alla grannar, inklusive eventuella nyinflyttade, skulle ha möjlighet att sätta sig in i ärendet. Vid det öppna huset lämnades information om såväl planprocessen hittills som det fortsatta planarbetet. Information om det öppna huset fanns också på kommunens hemsida och lämnades genom Vklass till föräldrar och elever på skolan.

Se även svar på sida 4-6 under rubriken ”Samlade svar på återkommande synpunkter”.

E.ON (G10)

För våra två E-områden som utlagts i plankartan visar plankartans bestämmelser endast ”Teknisk anläggning” vid beteckningen ”E”. E.ON yrkar för att E-området för våra transformatorstationer preciseras (enligt riktlinjerna i Boverkets allmänna råd om planbestämmelser) och istället får beteckningen ”E1 -Transformatorstation”.

Kommentar: Användningen preciseras i enlighet med önskemål.

Norrenergi AB (G3)

Norrenergi har inga värmeledningar i det direkta området men i beskrivningen står det under Teknisk försörjning värme att det inte finns möjlighet att koppla till fjärrvärme. Det stämmer inte. Norrenergi har ledningar med kapacitet vid Enebyängens handelsplats.

Kommentar: Planbeskrivningen ändras i enlighet framförd information.

Polismyndigheten (G6)

Polismyndigheten önskar att ett brottsförebyggande tänk finns med i planeringen samt att planbeskrivningen kompletteras med ett stycke om det brottsförebyggande/trygghetsrelaterade tänkandet. Vidare lämnas generell information om brottsförebyggande åtgärder.

Kommentar: Det brottsförebyggande perspektivet finns med i samband med att planen genomförs.

Lantmäteriet (G11)

Lantmäteriet påtalar att en sekundär egenskapsgräns finns i kartan utan redogörelse för vilken bestämmelse den avgränsar. Enligt Boverket är det viktigt att det tydligt framgår vilken bestämmelse den hör till.

Kommentar: Den bestämmelse som begränsades av sekundär egenskapsgräns har utgått ur plankartan.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Anna-Britta Järliden

Tekniska kontoret (Nuvarande samhällsutvecklingsförvaltningen) (G15)

Kontoret påtalar att området är en lågpunkt och att dagvattenutredningen framhåller att det kan drabbas av översvämningar. Det bör förtydligas i planbeskrivningen att vatten kan bli stående mot den nya idrottsbyggnaden samt att det är viktigt att byggnaden konstrueras på ett säkert sätt med hänsyn till översvämningsrisken.

Kommentar: Kompletterande utredningsarbete kopplat till översvämningsproblematiken har utförts. Planbeskrivningen har kompletterats med resultat, förtydliganden och bedömningar utifrån det underlaget. Genom bestämmelser säkerställs att byggnadsdelar under höjden +15,61 meter (15,61 meter över nollplanet) utförs vattentäta.

Trygg i Danderyd, TID (G24)

TID framhåller att det är bra att lärare och elever har fått vara delaktiga i processen och har förhoppningen att dessa grupper även fortsättningsvis får vara med i utformningen av skolområdet. Vidare påtalas att de skydd för regn och fotbollsplanen som finns med i planillustrationen spelar en viktig roll som skydd och möjlighet till lek. TID ser gärna att man även involverar de föreningar som är tänkta att nyttja den nya idrottshallen. Vidare är det positivt att tillgänglighet uppmärksammas i dokumentet samt att utformningsfrågor kopplade till belysning, skyltning o.s.v. uppmärksammas. I den vidare processen behöver tillses att både inrymning och utrymning kan ske och att en analys från ett beredskapsperspektiv genomförs. TID ser positivt på att naturområdet ska bevaras. Det är viktigt att säkerhets- och trygghetsrelaterade frågor hanteras vid utformning av skolområdet. Exempel lämnas i punktform.

Kommentar: Säkerhets- och utformningsrelaterade frågor bearbetas vidare vid genomförandet av detaljplanen.

Sakägare enligt fastighetsförteckningen

[REDACTED] (G8)

RN och MN Framför synpunkter på utförd trafikutredning. Utformningen på vändplanen på Gethagens östra ände är svår att vända i utan att backa. Angränsande parkering kan med fördel användas för endast på- och avstigning, liksom även vändplanen under skoltid. Även förslaget med ett tidsspann för transporter är bra.

Kommentar: De flesta av de trafikåtgärder som planeras i området sker genom lokala föreskrifter. Kontakt föreslås tas med kommunens samhälls- och utvecklingsförvaltning gällande dessa.

Se även svar på sida 4-6 under rubriken ”Samlade svar på återkommande synpunkter”.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Anna-Britta Järliden

██████████ (G9)

*En sammanslagning av fastigheterna Orren 30 och 31 **ogillas starkt** då detta kan komma att leda till fler höjningar av nockhöjder inom bostadsområdet från dagens 5m på Orren 31 till de redan 10m på Orren 30 som redan nu föreslås öka till 11.5m. Även utformning och placering av idrottshallen ogillas. Hallen borde i stället placeras längre söderut för att inte orsaka skugga för fastigheterna utmed Gethagsvägen och bättre skydd mot parkeringen. Det är även mycket yta runt idrottshallen som borde vara friyta för barnen. Danderyds kommun vill nu ha en friyta mindre än rekommendationen från Boverket, samt även MINDRE än den minsta i Stockholm, enligt Boverkets ” Skolgårdarnas ytor fortsätter att minska ” från 2022. Denna utveckling kan inte vara acceptabel för våra barn som ska gå på skolan. Pålning vid bygge av hallen kan komma att påverka stabiliteten i marken runt fastigheten och kan leda till sprickor eller sättningar i kringliggande fastigheter då marken är lera.*

En gång- och cykelväg parallellt med Gethagsvägen är välkommen då denna sträcka är trafikfarlig, men ett genomfartsförbud där som begränsar tillgängligheten till den egna fastigheten är inte bra.

Det stämmer inte att den nya idrottsbyggnaden kommer hyras ut på motsvarande sätt som idag eftersom den är dubbelt så stor. Det kommer leda till mer trafik. Den föreslagna parkeringsytan har också gjorts större än vad som krävs för skolans behov. Idrottshallen borde i stället flyttas västerut. Om man minskar ytan för parkeringen kan i stället 1-2 konstgräsplaner, likt den som finns idag, rymmas.

Kommentar: Ungefärlig friyta per barn utifrån planförslaget är 25 kvadratmeter, vilket är något under Boverkets rekommendation på 30 kvadratmeter. Det är vanligt att skolor inte uppnår den satta rekommendationen. År 2020 var snittet i Stockholms län 25,9 kvadratmeter. Huruvida det är lämpligt avgörs utifrån skolans förutsättningar och kringmiljön. I det här fallet bedöms det rimligt med en något mindre friyta sett till skolans läge med flera lekparkar och andra grönytor i närområdet.

Se även svar på sida 4-6 under rubriken ”Samlade svar på återkommande synpunkter”.

██████████ (G14)

Det är bra att allén längs Gethagsvägen bevaras. Den nya idrottsbyggnaden blir hög och har flyttats norrut, vilket innebär att den har hamnat för nära den egna fastigheten. Det godtas inte. I stället borde byggnaden placeras mer i mitten i nordsydlig riktning, liksom i tidigare förslag. En dagvattenbrunn bör etableras i gatan utanför Blåkklockan 3 eftersom skyfall redan idag delvis är ett problem.

Kommentar: Se svar på sida 4-6 under rubriken *Samlade svar på återkommande synpunkter*. Gällande problem kopplade till kommunens befintliga ledningar och brunnar samt önskemål om komplettering av sådana anläggningar föreslås kontakt tas med kommunens samhälls- och utvecklingsförvaltning, som ansvarar för detta.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Anna-Britta Järliden

██████████ (G18)

Se yttrande från Danderyds villaägareförening (G12).

██████████ (G19)

Se yttrande från Danderyds villaägareförening (G12).

████████████████████ (G21)

FL och HBL är positiva till att permanenta och ändamålsenliga lokaler ersätter de tillfälliga paviljongerna som nu används. Dock påverkar nuvarande planförslag boendemiljön på ett negativt sätt för såväl boende i närområdet som hela villakvarterets karaktär. Placeringen av den föreslagna tillbyggnaden skärmar av Björkbacken ytterligare, vilket även framhålls som negativt i framtagna barnkonsekvensanalys. Konsekvenser för barnens miljö och trygghet behöver väga tyngre än inomhusaccess mellan skolans olika byggnader. En ny byggnad skulle i stället kunna läggas i riktning mot den befintliga idrottshallen. Detta skulle bidra till att integrera Björkbacken och skapa en sammanhållen skolgård, med en trivsamt inramning och rumsindelning av miljön. Öppenhet och genomsyn präglar även området och villakvarteren i övrigt. Vidare skapar föreslagen utbyggnad orimligt stor volym i området, oproportionerlig i förhållande till den befintliga skolbyggnaden. Den behöver i stället anpassas till angränsande småskaliga villakvarter. Föreslagna bestämmelser för färg och material är bra, men detsamma behöver gälla volym. Även taket på tillbyggnaden behöver anpassas till omgivningen. Även då det gäller idrottshallen bör denna anpassas helt efter skolans behov och inte göras större än nödvändigt. *Det är inte rimligt att tro att trafiken inte kommer att påverkas av en större idrottshall (jämfört med dagens).* Föreslagna åtgärder kan ha en marginell effekt, men problemet är fortfarande mängden trafik.

Kommentar: Se svar på sida 4-6 under rubriken "Samlade svar på återkommande synpunkter".

████████████████████ (G22)

Byggnadernas storlek behöver minskas och dess utformning behöver säkerställas i detaljplan. Skolan ligger mitt i ett småskaligt villaområde och gränsar i söder till ett kulturhistoriskt särskilt värdefullt område, vilka regleras genom PBL 8 kap § 13. Byggnader på skolfastigheten behöver utformas på ett sätt så att de inte har negativ påverkan på områdets kulturvärden och detta säkerställs inte i befintligt planförslag. En antikvarisk bedömning av föreslagen tillbyggnad saknas och behöver därför tas fram. Skolbyggnaden harmonierar inte alls med den omgivande bebyggelsen utan ser ut som en enorm lada. De kringliggande skolbyggnaderna är nedbrutna i olika byggnadsdelar och framstår som mindre än vad de är genom sina burspråk och språng. Höjden för tillbyggnaden måste sänkas så att den inte blir högre än de övriga skolbyggnaderna. Skolbyggnaden planeras ha en byggnadsyta om ca 570 kvm, d.v.s. dubbelt så stor som

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Anna-Britta Järliden

dagens idrottshall samt två våningar. Detta är onödigt tilltaget. Detsamma gäller tilltagen yta för idrottshallen som planeras ha en total byggnadsarea om ca 1100 kvm, men i planförslaget medges 1250 kvm. Det behöver säkerställas att byggnaderna placeras indragna från fastighetsgräns.

Föreslagen placering av den nya skolbyggnaden innebär att Björkbacken avskärmas ännu mer än idag, vilket är olyckligt och olämpligt. Det är också tveksam om den då kan betraktas som friyta, vilken även med Björkbacken inräknat understiger Boverkets rekommendation. Tvärtom borde detaljplanen tillse att Björkbacken, som är barnens enda naturområde, öppnas upp ytterligare. Möjligheten att i stället bygga en fristående byggnad borde utredas vidare.

De två konstgräsplaner som idag finns på skolan är populära och angelägna. Är det säkerställt att det även fortsättningsvis kommer att vara två fotbollsplaner? Det är viktigt att upp vuxna träd skyddas då de bidrar på flera olika sätt.

Den redan otillfredsställande trafiksituationen i området har förvärrats ytterligare sedan evakueringen av Enebyskolan. Även om inte planen kan lösa allt är det angeläget att åtgärder vidtas omgående, t.ex. genom trottoarer, gångfartsområden och enkelriktningar.

Slutligen påtalas att översvämningensrisken i området inte omhändertas tillräckligt i detaljplanen.

Kommentar: Översvämningensrisken har utretts vidare efter genomfört granskningsskede och resulterat i att bestämmelsen om att byggnadsdelar under en viss nivå har justerats upp. Planbeskrivningen har även kompletterats med resultat från utredningen samt miljö- och stadsbyggnadskontorets bedömning kopplad till resultatet. Se vidare under kommunens kommentar på länsstyrelsens yttrande (G30).

Se även svar på sida 4-6 under rubriken ”Samlade svar på återkommande synpunkter”.

(G25)

Skolbyggnaden är på tok för hög, särskilt mot Björkvägen och i förhållande till anslutande byggnader. Fasaden bör ges en utformning så att lådintrycket undviks. Vidare behöver upp vuxna träd skyddas och nya planteras. *Hastigheten på vägarna runt skolan bör inte överstiga den för gåfart.* På så sätt underlättas att barnen själva tar sig till skolan i stället för att få skjuts, vilket även är bra av miljöskäl. Fler farthinder och enkelriktning av Björkvägen föreslås.

Kommentar: Se svar på sida 4-6 under rubriken ”Samlade svar på återkommande synpunkter”.

(G26)

Över lag är förslaget väl genomarbetat, men på ett antal punkter behöver förslaget revideras för att säkerställa att det som illustreras i planbeskrivningen även regleras

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Anna-Britta Järliden

genom plankartan. Vitpilarna är de största, äldsta och mest värdefulla träden inom skolområdet och de saknar skydd i detaljplanen. De bidrar med vistelsekvaliteter och dricker stora mängder vatten, men har trots sitt stora värde inget skydd. För ett fullgott skydd krävs en n-bestämmelse lik den för Björkbacken samt att marken där de står prickas. Planområdet gränsar till ett av Enebybergs få bevarandeskyddade områden. I kommunens kulturmiljöprogram framhålls att området fortsatt ska präglas av grönska i form av bl.a. äldre uppvuxna träd.

I detaljplanen används begreppen huvudbyggnad resp. komplementbyggnad. Endast en huvudbyggnad kan finnas per fastighet och om Orren 30 och 31 slås samman kan idrottshallen bli att betrakta som en komplementbyggnad till skolan och därmed placeras endast en meter från tomtgränsen. Vidare regleras komplementbyggnader till 150 kvm, sannolikt med intentionen att de ska delas in på flera mindre förråd, skärmtak o.s.v. Detta innebär dock att en komplementbyggnad kan bli 150 kvm, och planbestämmelsen behöver därför kompletteras med en maximal byggnadsyta per byggnad.

Punktprickad mark om 6 meter bör ligga runt hela skolfastigheten och gälla även för komplementbyggnader. Byggnader närmare gränsen än så skulle kunna få mycket negativ påverkan på det lummiga gaturummet. Vidare är tillåten byggnadsarea både för idrottshallen och den nya tillbyggnaden tilltagen i överkant och stämmer inte med vad som illustreras. Boverkets rekommendationer är att bestämmelser justeras så att de överensstämmer med illustrationsmaterialet. I illustrationsmaterialet redovisas att hallen består av en högdel med lägre delar runt, medan tillåten nockhöjd är satt till 9,5 meter för hela byggnaden. De lägre delarna är en förutsättning för att hallen ska kunna anpassas till den kringliggande miljön, något som också framhålls i det antikvariska utlåtandet. Plankartan föreslås därför kompletteras med en bestämmelse som säkerställer att inte hela byggnaden får full höjd.

Inrättande av en ny gång- och cykelväg utmed Gethagsvägen är positivt. Likaså förslaget att enkelrikta Björkvägen. Det är viktigt att även övriga trafikåtgärder som kommunicerats blir verklighet och att det sker skyndsamt. Det är även troligt att den nya idrottshallen kommer generera mer trafik, då den är mer än dubbelt så stor som den befintliga. In- och utfart för den föreslagna parkeringen föreslås förläggas skilda från varandra mot Västerängsvägen och gångbanan föreslås läggas på andra sidan vägen. På det sättet kan utfart ske utan att någon gångbana korsas.

De befintliga fotbollsplanerna är alltid fullbelagda och det är viktigt att det planeras så att det även fortsättningsvis finns två bollplaner. Vidare får inte Björkbacken skämmas av från övriga skolgården. Därför bör den nya skolbyggnaden inte byggas ihop med befintliga byggnader, åtminstone inte i bottenplanet. Om de byggs ihop skapas även en plats som saknar insyn och kan bli trängd. Byggnaden behöver även minska i höjd och anpassas till den befintliga byggnaden. Byggnaden borde brytas ned i mindre enheter, t.ex. genom burspråk.

Kommentar: Plankartan kompletteras med en bestämmelse om maximal byggnadsyta per komplementbyggnad. Undantag medges för regnskydd i form av skärmtak, som behöver kunna utföras med större yta för sin funktion. Plankartan kompletteras även

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Anna-Britta Järliden

med en bestämmelse som begränsar hur mycket yta på den planerad idrottsbyggnaden som kan byggas ”fullhög”. Planillustrationen tydliggör en tänkt utveckling som också medges genom plankartans bestämmelser. Den marginal som finns i bestämmelserna, utöver det som visas i illustrationen, är satt för att undvika att problem uppstår i samband med planens genomförande, efter att den detaljerade projekteringen har genomförts. Ibland kan en större byggrätt möjliggöra en lämpligare utformning än en mindre byggrätt, t.ex. genom att en byggnad kan delas in på ett annat sätt och få ett mer varierande fasadliv med exempelvis burspråk. Det bedöms mer rättvisande att illustrera den utveckling som avses genomföras, än en utveckling som inte är sannolik.

Se även svar på sida 4-6 under rubriken ”Samlade svar på återkommande synpunkter”.

(G27)

Nuvarande planförslag, med sömsmån både för yta och höjd för den nya bebyggelsen säkerställer inte att områdets kulturvärden inte påverkas på ett negativt sätt. Tillåten byggnadsyta bör begränsas hårdare och höjden sänkas. Planbestämmelserna bör även kompletteras med en maximal byggnadsyta per komplementbyggnad då komplementbyggnader med en yta så stor som 150 kvm kan byggas enligt nuvarande förslag. Det behöver även säkerställas genom prickmark att byggnader placeras indragna från tomtgräns. För idrottsbyggnaden föreslås att högst ca 50 % av den föreslagna byggnadsytan får uppnå nockhöjden 9,5 meter, medan en lägre höjd sätts för resterande byggnadsdelar. Vidare bör plankartans bestämmelser justeras så att de överensstämmer med illustrationsmaterialet och den hall som behövs för skolans behov.

I detaljplanen borde säkras att den nya skolbyggnaden inte byggs ihop med de befintliga byggnaderna, åtminstone inte i bottenplanet. Detta så att man kan röra sig fritt mellan den hårdgjorda skolgården och Björkbacken samt inte skapar en otrygg plats utan insyn. Byggnaden bör även brytas ned i mindre enheter, t.ex. genom burspråk.

På området finns idag två konstgräsplaner och de är alltid fullbelagda. De behöver planeras in från början.

Det finns inget skydd i detaljplanen av de stora pilarna inom skolområdet, trots att de bidrar på flera olika sätt, vilket också framhålls i planbeskrivningen. Planen bör därför kompletteras med en n-bestämmelse och prickad mark för att skydda träden. *Det är ett orimligt antagande att trafiken inte ökar om en betydligt större hall byggs!* Även om endast en grupp åt gången hyr hallen, så ryms större grupper. En större hall blir också mer attraktiv, vilket kan innebära en högre belägningsgrad. Detta genererar rimligtvis mer trafik och det är viktigt att trafikmiljön då är säker. För att uppnå en säkrare trafikmiljö föreslås att Björkvägen enkelriktas samt att vägarna runt skolan omvandlas till gångfartsområden. På så sätt hålls hastigheten nere. Trottoarer bör också anläggas så att barnen har åtminstone en säker skolväg inom området från Björkvägen till Enebyängen.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Anna-Britta Järliden

Kommentar: Se svar på yttrande G26 samt svar på sida 4-6 under rubriken ”Samlade svar på återkommande synpunkter”.

████████████████████ (G29)

Se yttrande från Danderyds villaägareförening (G12).

Föreningar, boende och övriga

████████████████████ (G7)

AH vill att de tre befintliga pil-träden bevaras samt att parkeringsytan längs Västerängsvägen minskas. Parkering bör planeras längre bort för att skapa bättre säkerhet för barnen. Nya skoldelen föreslås byggas ihop med den gamla endast i övervåningen för bättre tillgänglighet för barnen.

Kommentar: Se svar på sida 4-6 under rubriken ”Samlade svar på återkommande synpunkter”.

████████████████████ (G17)

Långsidan av idrottshallen borde vändas mot Gethagsvägen. Då blir det mindre skugga på skolgården och den yttre trappan skulle komma till bättre användning, på samma sätt som den vid matsalen. Parkeringen kan avgränsas mot skolgården med låga häckar.

Trafikfrågan behöver hanteras mer proaktivt än i planförslaget. Det känns omodernt att hänvisa till en 5 år gammal resvaneundersökning när det är uppenbart att vi alla kommer behöva ställa om våra resvanor mot mer cykel, gång och kollektivtrafik. Detta är också en lokal skola där de flesta bor inom gång- och cykelavstånd. Det krävs med andra ord en mental omställning. Därför är förslaget om ökad säkerhet för de gående bra. Föreslagen parkeringsyta skulle också kunna göras mindre så att skolgårdsytan därmed kan öka.

Kommentar: Olika intressen behöver vägas mot varandra. Om man vänder långsidan av idrottsbyggnaden mot Gethagsvägen blir det i stället mer skugga på villafastigheterna utmed gatan och man får en mindre inramande effekt av skolgården.

Se även svar på sida 4-6 under rubriken ”Samlade svar på återkommande synpunkter”.

████████████████████ (G20)

Det är bra att renovering och nybyggnation kommer i gång samt att en gång- och cykelväg anläggs utmed Gethagsvägen, samtidigt som allén skyddas. Det är även viktigt att de tre stora pilträden på skolgården skyddas med prickad mark, då de är värdefulla för att ge skugga och ta hand om vatten. Två konstgräsplaner bör dessutom ritas in på

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Anna-Britta Järliden

skolgården så att det säkerställs att yta finns för det. De befintliga planerna används frekvent både under och utanför skoltid.

Den nya skolbyggnaden bör byggas ihop med de befintliga endast i ovanvåningen så att det blir en gångtunnel till Björkbacken, som är en värdefull del av skolgården. Ett glasparti med dörrar kommer inte att fungera i praktiken.

Föreslagen yta för parkeringsplats bör minskas. Många p-platser innebär att fler föräldrar kör sina barn. En stor parkering passar också illa in i området och tar yta från skolgården. Avlämningsparkering bör i stället planeras i anslutning till Enebybergsvägen eller Gamla Norrtäljevägen. In- och utfart till den föreslagna parkeringen bör separeras och läggas mot Västerängsvägen, så att inte barnens gångväg behöver korsas. Det är viktigt att barnen kan röra sig säkert mellan skolgårdarna Brage och Eneby. Gångbana bör läggas på västra sidan av Västerängsvägen. Att trafiken inte väntas öka är orimligt att anta eftersom föreslagen idrottshall är dubbelt så stor som den befintliga. *Detta bör tas i beaktande när trafikmiljön planeras.*

Kommentar: Se svar på sida 4-6 under rubriken ”Samlade svar på återkommande synpunkter”.

(G23)

AJ instämmer med alla synpunkter som framförts av föräldraföreningen och påtalar att det finns behov av att det finns behov av att lägga till privata och/eller könsneutrala omklädningsrum. Vidare påtalas att de barn som nu går på Brageskolan reagerade starkt på att de tre pilträden på skolgården inte är skyddade i planen och att en namninsamling påbörjats av eleverna för att skydda träden, som både ger skugga och suger upp vatten.

Kommentar: Den invändiga utformningen av de nya byggnaderna styrs i bygglovsprocessen. Önskemål kopplade till detta föreslås framföras till skolan, som medverkar vid planens genomförande.

Se även svar på sida 4-6 under rubriken ”Samlade svar på återkommande synpunkter”.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets sammanfattande bedömning

De synpunkter som framförts under planarbetet har avvägts mot intresset att planlägga området. Både enskilda och allmänna intressen har beaktats. Miljö- och stadsbyggnadskontoret bedömer att planförslaget innebär en lämplig avvägning mellan olika intressen.

Utifrån de synpunkter som inkommit och kompletterande utredningsarbete efter granskningskedet ändras/kompletteras planhandlingarna enligt följande:

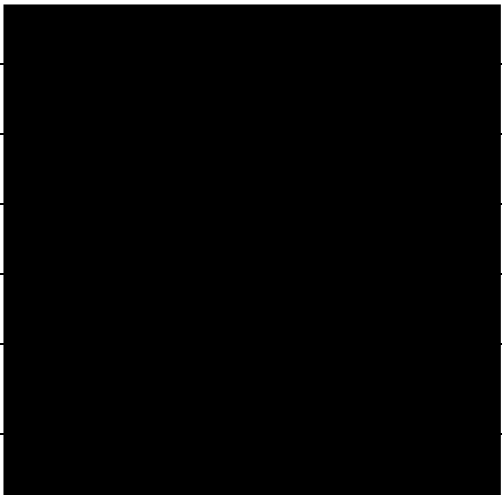

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Anna-Britta Järliden

- Plankartan kompletteras med en maximal tillåten byggnadsyta per komplementbyggnad på 30 kvadratmeter. Skydd i form av skärmtak undantas från maximal yta för att kunna fylla sin funktion.
- Bestämmelsen om skyfallslågpunkter tas bort, eftersom deras nytta bedöms begränsad.
- Bestämmelsen om vattentäta byggnadsdelar upp till nivå + 15,3 meter ändras till den högre nivån +15,61 meter, utifrån resultat i fördjupad utredning.
- Bestämmelsen E – tekniska anläggningar ändras till E – transformatorstation på begäran från E.ON.
- Bestämmelsen om högst en våning på idrottsbyggnaden ersätts med en bestämmelse om att maximalt 600 kvadratmeter byggnadsyta får uppföras till höjden 9,5 meter. Resterande byggnadsdelar får bli högst 5,5 meter höga.
- Planbeskrivningen kompletteras med resultat och säkerhetsresonemang utifrån kompletterande utredningar av markmiljön och översvänningsproblematiken inom området.

De ändringar som genomförts i planhandlingarna är inte så omfattande att en ny granskning bedöms behöva genomföras.

Sakägare som lämnat skriftliga synpunkter under programsamrådet (P) plansamrådet (S) eller under granskningskedet (G) och inte fått dem tillgodosedda

Följande sakägare, boende, med flera, som enligt plan- och bygglagen berörs av detaljplanen, har inte fått sina synpunkter på detaljplaneförslaget tillgodosedda och kommer därför efter ett beslut om antagande att informeras om möjligheten att överklaga beslutet:

Namn	Ägare till fastighet (Fastighetsbeteckning)	Skede för yttrandet
		S, G
		S
		P, S, G
		S, G
		S
		P
		P

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Anna-Britta Järliden

		S
		S, G

Övriga som lämnat skriftliga synpunkter under programsamrådet (P), plansamrådet (S) eller under granskningen (G)

Nedanstående bedöms inte ha rätt att överklaga detaljplanen, utan kommer endast att informeras om att ärendet har överlämnats till kommunfullmäktige för beslut om antagande.

Namn	Ägare till fastighet (Fastighetsbeteckning)	Skede för yttrandet
Enebybergs resultatenhet		P
E.ON Elnät Stockholm AB		P, S, G
Fastighetsnämnden, Danderyds kommun		P, S
Fortum Distribution AB		P
Kommunalförbundet Norrvatten		P, G
Kultur- och fritidsnämnden, Danderyds kommun		P, S
Käppalaförbundet		P
Lantmäteriet		P, S, G
Länsstyrelsen		P, S, G
Norrenergi AB		P, S, G
Produktionsstyrelsen		P
Storstockholms brandförsvär		P, S, G
Svenska kraftnät		P, S, G
Teliasonera Skanova Access AB		P, S

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Anna-Britta Järliden

Tekniska nämnden		P, S
Trafikverket Stockholm		P
Trygg i Danderyd/BRÅ		P, S, G
Utbildningsnämnden		P, S
Vattenfall Eldistribution AB		P, S, G
		S
		S
		P, S
		S

Jonas Bark
Planchef

Anna-Britta Järliden
Planarkitekt